

112.

Rozporządzenie Ministra Skarbu

z dnia 31 stycznia 1929 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych oraz Ministrem Rolnictwa w sprawie przymusu ubezpieczenia od ognia ruchomości w gospodarstwach rolnych, przymusu ubezpieczenia żywego inwentarza od wypadków śmierci oraz przymusu ubezpieczenia płonów od gradobicia.

Na podstawie art. art. 73 i 74 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 410) zarządza się co następuje:

Przedmiot przymusu ubezpieczenia.

§ 1. 1. Poszczególne sejmiki powiatowe (rady powiatowe) mogą uchylać przymus ubezpieczenia od ognia mienia ruchomego w gospodarstwach rolnych. Przymus może dotyczyć tylko niektórych kategorii mienia ruchomego, winien jednak obejmować obszar całego powiatu.

2. Do mienia ruchomego, które może być poddane przymusowi ubezpieczenia od ognia, zalicza się:

- a) plony, zboże w ziarnie, słomę i paszę oraz techniczne rośliny: len, tytoń i chmiel; wyłączeniu ulegają: okopowizny, ziemniaki na pniu, poślady, zgoniny, plewy, słoma roślin oleistych, jak również nawóz,
- b) inwentarz żywy: konie, bydło rogate, kozy, owce, trzoda chlewna, z wyłączeniem drobnych zwierząt, np. królików, oraz ptactwa i pszczoł,
- c) inwentarz martwy: młocarnie, sieczkarnie, wozy, bryczki, sanie, wagi, uprząż i t. p., z wyłączeniem przedmiotów drobnych, jak: motyki, siekiery, łopaty, grabie, cepy, noże, worki i t. p.

§ 2. Poszczególne sejmiki powiatowe (rady powiatowe) mogą uchylać przymus ubezpieczenia żywego inwentarza od wypadków śmierci, spowodowanych przez nieszczęśliwe wypadki lub choroby, z wyjątkiem wypadków śmierci, spowodowanych przez choroby, podlegające zgłoszeniu na zasadzie art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77, poz. 673). Przymus ubezpieczenia może dotyczyć koni, bydła rogatego i świń, winien jednak obejmować obszar całego powiatu.

§ 3. 1. Poszczególne sejmiki wojewódzkie mogą uchylać przymus ubezpieczenia płonów od gradobicia. Przymus winien obejmować obszar całego województwa.

2. Do płonów, które mogą być poddane przymusowi ubezpieczenia od gradobicia, zalicza się tylko rośliny polne. Od przymusu ubezpieczenia wyłączone są ogrodowizny, jak szparagi, ogórki, cebula, drzewa owocowe, kwiaty, rośliny lecznicze i t. p.

§ 4. Uchwała sejmiku (rady powiatowej), wprowadzająca przymus ubezpieczenia (§§ 1, 2, 3), może obejmować wszystkie gospodarstwa na terenie danego związku samorządowego bądź też wszystkie gospodarstwa tylko o ograniczonym rozmiarze obszaru.

Obowiązki właścicieli mienia, podlegającego przymusowi ubezpieczenia.

§ 5. 1. Właściciel mienia, podlegającego przymusowi ubezpieczenia, jest obowiązany:

- a) podać urzędowi gminnemu obszar całego gospodarstwa i użytkowany obszar gruntu oraz inne informacje, żądane przez związek samorządowy w celu wykonania uchwały o przymusie,
- b) uiszczać opłatę za ubezpieczenie w terminie, wskazanym w uchwale sejmiku (rady powiatowej),
- c) zezwalać organom zakładu ubezpieczeń, któremu poruczono wykonanie przymusu, na szacowanie i sprawdzanie mienia, podlegającego przymusowi ubezpieczenia, oraz sprawdzanie i ustalanie szkody, spowodowanej wypadkiem, przewidzianym przez ubezpieczenie i
- d) spełniać wobec zakładu ubezpieczeń, któremu poruczono wykonanie przymusu, w czasie trwania ubezpieczenia jak również w chwili wypadku szkody i po jej zajściu obowiązki, określone w warunkach ubezpieczenia (§ 14, ust. 2).

2. Niespełnienie któregokolwiek z obowiązków wymienionych w ust. 1 pp. c) i d) może pociągnąć utratę prawa do odszkodowania. Przepis ten nie będzie miał zastosowania w tym przypadku, gdy właścicielowi mienia nie można przypisać złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa albo też, gdy naruszenie obowiązków nie wpłynęło ani na ustalenie przyczyn wypadku ani na ustalenie lub rozmiar odszkodowania.

§ 6. 1. Opłaty za ubezpieczenie mają charakter opłat publicznych i winny być uiszczane w urzędach gminnych.

2. Od zaległych należności pobiera się odsetki za zwłokę w takiej wysokości, w jakiej je pobiera Państwo od zaległości podatków gruntowych oraz koszty egzekucyjne na zasadach, obowiązujących przy poborze podatków państwowych.

Obowiązki urzędów gminnych.

§ 7. Po uchwaleniu przez sejmiki (rady powiatowe) przymusu urzędy gminne są obowiązane przeprowadzić w gminie rejestrację mienia, podlegającego przymusowi ubezpieczenia, w terminie i w sposób przez sejmik (radę powiatową) wskazany.

§ 8. Urzędy gminne pobierają od właścicieli mienia, podlegającego przymusowi ubezpieczenia, w terminie przez uchwałę sejmiku (rady powiatowej) wskazanym opłaty za ubezpieczenie na podstawie rejestrów poborowych, nadesłanych przez związek samorządowy, a w razie nieuiszczenia przez właścicieli opłat w terminie, wszczynają kroki egzekucyjne. Pobrane sumy urzędy gminne będą obowiązane przekazywać w terminach dwutygodniowych bądź do kasy związku samorządowego, bądź do kasy zakładu, któremu poruczono wykonanie przymusu, zależnie od uchwały sejmiku (rady powiatowej).

§ 9. Urzędy gminne są dalej obowiązane:

- przyjmować od właścicieli mienia, podlegającego przymusowi ubezpieczenia, zgłoszenia tego mienia do ubezpieczenia oraz wnioski o obniżenie sum ubezpieczenia, o ile zdaniem właściciela sumy te są wyższe od rzeczywistej wartości ubezpieczonego mienia, i zgłoszenia te względnie wnioski niezwłocznie przekazywać zakładowi ubezpieczeń, któremu poruczono wykonanie przymusu,
- zawiadamiać zakład ubezpieczeń, któremu poruczono wykonanie przymusu, o wypadkach szkody, zaszytych na obszarze gminy i to niezwłocznie po dowiedzeniu się,
- przeprowadzać kontrolę ubezpieczeń, zawartych z innymi zakładami ubezpieczeń (§ 17).

§ 10. Za pobieranie opłat ubezpieczeniowych oraz za inne czynności, związane z wykonaniem przymusu, urzędy gminne otrzymują wynagrodzenie w wysokości 3% pobranych sum oraz dalsze 1% do 2% na remunerację dla funkcjonariuszów urzędów w razie wykazania przez nich wyjątkowej gorliwości przy wykonywaniu wspomnianych czynności. Poza tem urzędy gminne pobierają koszty egzekucyjne według normy, obowiązujących przy poborze podatków państwowych.

Tryb podejmowania uchwał o przymusie ubezpieczenia.

§ 11. 1. Wniosek o poddanie przymusowi ubezpieczenia mienia, znajdującego się na obszarze związku samorządowego, winien być zgłoszony na piśmie przez organ wykonawczy sejmiku (rady powiatowej) lub przynajmniej przez 1/3 część członków sejmiku (rady powiatowej). Wniosek ma określić rodzaj ubezpieczeń (ubezpieczenia ruchomości od ognia, żywego inwentarza od

wypadków śmierci, plonów od gradobicia) i kategorie mienia, które ma być poddane przymusowi.

2. Uchwały sejmiku (rady powiatowej) w sprawie przymusu zapadają zwykłą większością głosów.

§ 12. 1. Uchwała sejmiku (rady powiatowej) w sprawie przymusu ubezpieczenia winna zawierać:

- rodzaj ubezpieczenia przymusowego,
- ogólny maksymalny obszar poszczególnego gospodarstwa rolnego, objętego przymusem ubezpieczenia, wyrażony w hektarach (§ 4), o ile uchwała sejmiku (rady powiatowej) nie objęła wszystkich gospodarstw na terenie związku samorządowego,
- kategorie mienia, które podlegać będą przymusowi ubezpieczenia (§ 1, ust. 2 i § 2),
- termin i sposób rejestracji mienia, podlegającego przymusowi ubezpieczenia (§ 7),
- sposób ustalania sum ubezpieczenia,
- wysokość opłat za ubezpieczenie od tysiąca sumy ubezpieczenia, przypadająca według taryfy zakładu ubezpieczeń,
- termin uiszczania opłat za ubezpieczenie,
- termin przedkładania do kontroli dowodów ubezpieczeniowych innych zakładów ubezpieczeń (§ 17, ust. 2),
- upoważnienie dla organu wykonawczego sejmiku (rady powiatowej) do zawarcia umowy ubezpieczenia z zakładem ubezpieczeń w celu wykonania przymusu ubezpieczenia w zakresie przez sejmik (radę powiatową) uchwalonym.

2. Dla każdego rodzaju ubezpieczenia winna być powzięta odrębna uchwała.

Wykonanie uchwały o przymusie ubezpieczenia.

§ 13. Wykonanie przymusu może być powierzone publicznemu zakładowi ubezpieczeń bądź istniejącemu, bądź też utworzonemu w celu wykonania przymusu, na obszarze jednak działalności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych wykonanie przymusu może być powierzone tylko temu zakładowi.

§ 14. 1. Na podstawie uchwały o wprowadzeniu przymusu ubezpieczenia organ wykonawczy sejmiku (rady powiatowej) zawiera z zakładem ubezpieczeń umowę ubezpieczenia mienia, poddanego przymusowi. Dla każdego rodzaju ubezpieczenia zawiera się oddzielną umowę.

2. Umowa ubezpieczenia jest zawierana na podstawie ogólnych warunków ubezpieczenia dla ubezpieczeń objętych przymusem, zatwierdzonych przez władzę nadzorczą nad ubezpieczeniami, warunków szczególnych, wynikających z uchwały sejmiku (rady powiatowej) oraz postanowień niniejszego rozporządzenia.

3. W umowie ubezpieczenia należy pomieścić postanowienia stwierdzające, że:

- zakład ubezpieczeń będzie ponosić odpowiedzialność za szkody bezpośrednio przed właścicielami mienia, podlegającego przymusowi ubezpieczenia, przez cały okres trwania umowy ubezpieczenia,
- zakład ubezpieczeń wystawi związkowi samorządowemu zbiorowy dowód ubezpieczenia, który

- na żądanie związku będzie zawierał zestawienie właścicieli ubezpieczonego mienia według gmin i wiosek,
- c) zakład ubezpieczeń będzie dostarczał związkowi samorządowemu wykazów opłat za ubezpieczenia, należnych od poszczególnych właścicieli, oraz wypełnione formularze rejestrów poborowych dla poszczególnych urzędów gminnych (§ 8),
 - d) zakład ubezpieczeń będzie miał prawo domagać się wypełnienia przez właścicieli mienia obowiązków określonych w warunkach ubezpieczenia, pod rygorem, przewidzianemu w § 5, ust. 2,
 - e) właściciel mienia, podlegającego przymusowi ubezpieczenia, będzie mógł żądać obniżenia sumy ubezpieczenia do rzeczywistej wartości w przypadku, gdy suma ubezpieczenia jest wyższa od rzeczywistej wartości ubezpieczonego mienia; w razie braku zgody między zakładem i właścicielem co do wartości mienia właściciel będzie mógł żądać ustalenia sumy oszacowania przez komisję szacunkową, złożoną z rzeczoznawcy, wyznaczonego przez właściciela, przedstawiciela zakładu ubezpieczeń oraz przedstawiciela wydziału powiatowego jako przewodniczącego; komisja ta decydować będzie większością głosów, koszty zaś obciążą zakład ubezpieczeń oraz właściciela po połowie,
 - f) właściciel ubezpieczonego mienia będzie otrzymywał odszkodowanie bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń po potrąceniu zaległej opłaty za ubezpieczenie,
 - g) właściciel ubezpieczonego mienia uprawniony będzie dochodzić swych pretensyj o odszkodowanie bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń,
 - h) zakład ubezpieczeń wolny będzie od obowiązku wypłaty odszkodowania, jeżeli odmówił wypłaty odszkodowania, a właściciel mienia nie dochodzi swych roszczeń na drodze sądowej w ciągu roku od daty otrzymania zawiadomienia zakładu o nieuznaniu roszczenia; w zawiadomieniu należy zwrócić uwagę właścicielowi mienia na termin wniesienia skargi sądowej, na skutki prawne, połączone z zaniedbaniem tego terminu.

Uchylenie przymusu ubezpieczenia.

§ 15. Przymus ubezpieczenia jest wprowadzany w zasadzie na czas nieograniczony, sejmik (rada powiatowa) jednakże będzie władny(a) powziąć zwykłą większością głosów uchwałę o uchyleniu przymusu. W tym przypadku sejmik (rada powiatowa) będzie obowiązany(a) wypowiedzieć umowę nie później niż na dwa miesiące przed upływem roku ubezpieczeniowego. Przymus przestaje istnieć z chwilą wygaśnięcia umowy ubezpieczenia.

§ 16. Zarówno sejmik (rada powiatowa) na zasadzie uchwały, powziętej w trybie przewidzianym w § 11, jak i zakład ubezpieczeń mogą na 5 miesięcy przed upływem roku ubezpieczeniowego żądać listem poleconym wprowadzenia do umowy ubezpieczenia zmian. Jeżeli druga strona w terminie dwumiesięcznym przed upływem roku ubezpieczeniowego na zmiany te nie wyrazi zgo-

dy, to umowa ulegnie automatycznie rozwiązaniu z końcem roku ubezpieczeniowego. W tym przypadku z końcem roku ubezpieczeniowego przestaje również obowiązywać przymus ubezpieczenia.

Ubezpieczenia w innych zakładach ubezpieczeń.

§ 17. 1. Z chwilą uchwalenia przez sejmik (radę powiatową) przymusu ubezpieczenia mienie, podlegające przymusowi, może być ubezpieczone w okresie obowiązywania przymusu tylko w zakładzie ubezpieczeń, któremu powierzono wykonanie przymusu.

2. Umowy ubezpieczenia, dotyczące mienia, podlegającego przymusowi ubezpieczenia, zawarte z innym zakładem ubezpieczeń przed uchwaleniem przymusu, pozostają w mocy do upływu umownego terminu względnie do czasu rozwiązania umów zgodnie z warunkami ubezpieczenia. Właściciel mienia, ubezpieczonego w innych zakładach ubezpieczeń, będzie obowiązany przedstawiać corocznie w urzędzie gminnym w terminach, ustalonych w uchwale sejmiku (rady powiatowej), dowody ubezpieczenia. Urząd gminny obowiązany jest odnotować nazwę zakładu, numer dowodu ubezpieczeniowego, sumę ubezpieczenia oraz datę upływu terminu umowy i dane te w ciągu czternastu dni od upływu wspomnianego wyżej terminu przesłać zakładowi ubezpieczeń, któremu poruczono wykonanie przymusu.

3. Dopóki istnieje ubezpieczenie w innym zakładzie ubezpieczeń, zakład ubezpieczeń, któremu powierzono wykonanie przymusu, ubezpiecza różnicę pomiędzy oszacowaniem, ustalonym na podstawie norm uchwalonych przez sejmik (radę powiatową) (§ 12, ust. 1, p. e), a sumą ubezpieczenia w innym zakładzie ubezpieczeń.

4. O ile właściciel mienia, podlegającego przymusowi ubezpieczenia, zataił przy rejestracji mienia fakt zawarcia umowy z innym zakładem ubezpieczeń, to w przypadku szkody traci prawo do odszkodowania od zakładu, któremu powierzono wykonanie przymusu.

Zmiany w ubezpieczeniach przymusowych wywołane zmianą granic obszaru związków samorządowych.

§ 18. W razie dokonania zmian granic powiatów (województw) mają zastosowanie następujące postanowienia:

- a) w miejscowościach, w których przed dokonaniem zmian granic powiatu (województwa) istniał przymus ubezpieczenia, przymus ten pozostaje tylko do końca bieżącego roku ubezpieczeniowego, jeżeli jednak miejscowość wskutek zmian granic powiatu (województwa) przechodzi do powiatu (województwa), w którym również istnieje przymus ubezpieczenia danej kategorii mienia, przymus ten pozostaje nadal i po upływie bieżącego roku ubezpieczeniowego na zasadach obowiązujących w powiecie (województwie), do którego dana miejscowość została przyłączona,
- b) w miejscowościach, w których przed dokonaniem zmian granic powiatu (województwa) nie było przymusu ubezpieczenia, a które wskutek tych

zmian przechodzą do powiatu (województwa), gdzie przymus ubezpieczenia istnieje, przymus obowiązuje od początku nowego roku ubezpieczeniowego.

Postanowienia przejściowe.

§ 19. Warunki umów ubezpieczenia, zawartych przez związki samorządowe z Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń Wzajemnych przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, winny być dostosowane do postanowień rozporządzenia niniejszego najdalej do 1 lipca 1930 r.

Postanowienie końcowe.

§ 20. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 30 dni po ogłoszeniu.

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*
